

4. Тетяна Овчаренко, Ангела Бочі, Василь Поворозник. Особливості формування та виконання бюджету об'єднаних територіальних громад. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД), 2017. 136 с. URL: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/t_ormuvannya_vikon_budjet_final.pdf (дата звернення: 05.12.2020).

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.12.2020).

6. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>

7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. (дата звернення: 04.12.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 05.12.2020).

Соха С.С.

студент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ВПЛИВ СУДОВОГО ЗБОРУ НА СУДОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

Актуальність обраної теми дослідження доводиться потребою збільшити увагу організаційним аспектам проведення правосуддя. Кожний має право на суд, яке включає у себе доступність правосуддя. Фактором впливу на доступність правосуддя є сплата судового збору за розгляд справи. Саме тому, в межах цієї роботи ми висвітлимо це питання впливу судового збору на організацію правосуддя.

Перш за все, слід визначити сутність судового збору. Судовий збір – плата передбачена спеціальним законом, яка справляється у визначеному законом обсягу для подання до суду позовної заяви чи іншого процесуального документу. Судовий збір справляється в адміністративному, господарському та цивільному процесі. Судовий збір сплачується позивачем і повертається позивачу у випадку прийняття рішення на його користь. Часто наявність судового збору сприймають як обмежувачий фактор, який зменшує кількість потенційних заявників.

Але, на думку автора, судовий збір справляє позитивний вплив на організацію правосуддя. По-перше, сплата судового збору є організуючим фактором, що підвищує процесуальну дисципліну заявника. Сплата судового збору відсіює малозначні справи й зменшує обсяг потенційних проваджень. Це дозволяє розвантажити суди та створювати більш ефективний розклад судових засідань.

Також судовий збір позитивно впливає на матеріальний аспект судового адміністрування. Сплачений судовий збір витрачається винятково для забезпечення функцій судового адміністрування. Право на доступ до суду включає у себе доступ до належного судового приміщення. На кошти судового збору законодавством передбачено проведення реконструкції та ремонту судового приміщення та його пристосування для осіб з інвалідністю.

Дійсно, наявні твердження стосовно неприпустимості встановлення судового збору, з огляду на його великий розмір. Але ставки судового збору здебільшого не є великими. Більш того, законодавство передбачає можливість зменшення розміру судового збору, звільнення сторони від його сплати чи розстрочення сплати судового збору.

Визначити вплив судового збору на організацію судового адміністрування та відправлення правосуддя можливо, дослідивши регулювання цих правовідносин до прийняття Закону України «Про судовий збір». До вступу в силу Закону України «Про судовий збір» існувала незрозуміла система оплати судових витрат. Кожна особа, що зверталась до суду, повинна була сплатити два платежі: державне мито та збір на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи) направлені фактично на одні й ті ж цілі. По-друге, незважаючи на необхідність сплатити, два платежі фінансування судової гілки залишались вкрай низьким. Вже стала звичною ситуація, коли в судах не вистачало паперу, поштових конвертів, марок чи інших канцелярських товарів. Тому можна сміливо стверджувати, що законодавство про судові витрати потребувало істотних змін, виходячи з цього, залишалось лише визначитись зі шляхами реформування.

Але є окремі категорії справ, де наявність судового збору ускладнює доступ до правосуддя. Мова йде про оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення. У цих спорах штрафи накладені на правопорушників є меншими за обсяги ставок судового збору. І це приводить до втрати мотивації звернення до суду з боку правопорушників. Верховний Суд неодноразово зазначав, що наявність такої ситуації необхідна для розвантаження судів і стимулювання

заявників утримуватись від подання малозначних заяв і скарг. Але це питання дійсно потребує вирішення. Проблемним залишається й питання виходу суду за межі вповноважень при встановленні надмірної ставки удового збору всупереч законодавству.

Негативним моментом є те, що шляхом підвищення ставок судового збору обмежується доступ до правосуддя, оскільки вважати нові ставки судового збору для фізичних та юридичних осіб соціально виваженими та економічно обгрунтованими навряд чи можливо. А позитивний момент полягає у тому, що це може викликати розвантаження судової гілки та, як наслідок, підвищити якість правосуддя в силу можливості більш детально приділити увагу меншому обсягу судових проваджень. Тобто кількість позовів має зменшуватися, а сторони судового спору будуть пробувати вирішувати все шляхом перемов самостійно або із залученням медіаторів.

Якщо раніше треба було сплатити два платежі: державне мито та збір на інформаційне-технічне забезпечення судового процесу, то тепер судові витрати обмежуються сплатою судового збору, який можливо розрахувати та сплатити онлайн. Така властивість судового збору є фактором спрощення доступу до правосуддя.

Варто відмітити, що підняття ставок судового збору має стимулювати учасників для виконання норм законодавства, договору та звичаїв ділового обороту. Усвідомлення ризиків і значного обсягу процесуальних витрат змусить суб'єктів правомірно діяти без утворення конфліктів. Ця властивість судового збору виходить за межі судового адміністрування прямо впливаючи на рівень законності у державі. Крім того, позитивним моментом для судової гілки влади є те, що дрібні справи майже перестануть бути предметом судового розгляду. Закон України «Про судовий збір» розповсюджує свою дію на відповідні норми права у адміністративному, господарському та цивільному судочинстві – це здійснена на законодавчому рівні уніфікація правил розрахунку й сплати судового збору. В цьому питанні держава створила єдину спільну для всіх процесі процедуру й це можливо розцінювати, як фактор полегшення доступу до правосуддя.

Тож, підводячи підсумки, слід зазначити, що судовий збір здебільшого позитивно впливає на стан доступу до правосуддя та здійснення судового адміністрування.